SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2115

av Runar Filper (SD)

Säljakt och skottpengar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett statligt system med skottpengar eller annan ekonomisk ersättning för lagligt fällda sälar, i syfte att förbättra förutsättningarna för en effektiv och ändamålsenlig sälförvaltning, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sälarnas påverkan på det kustnära fisket är ett betydande problem för många svenska yrkesfiskare. Särskilt gråsälen orsakar skador på fiskeredskap och fångster och kan påverka vissa fiskbestånd negativt. För det småskaliga yrkesfisket, som redan möter stora ekonomiska utmaningar, kan skadorna innebära ytterligare försämrade möjligheter att bedriva en lönsam verksamhet.

En fungerande sälförvaltning är därför viktig både för fiskbestånden och för att värna ett livskraftigt svenskt kustfiske. Förvaltningen behöver utformas så att den kan bidra till att förebygga skador där problemen är störst, samtidigt som den tar hänsyn till arternas bevarandestatus och bygger på vetenskapligt underlag.

Ekonomiska hinder för säljakt

Säljakt ställer särskilda krav på jägarna. Jakten bedrivs ofta från båt och kräver tillgång till lämplig utrustning, kunskap om gällande jaktbestämmelser och kännedom om tillåtna områden och kvoter. Därtill kommer kostnader och praktiska svårigheter för att bärga, transportera och ta hand om ett fällt djur.

Det finns redan vissa möjligheter till ekonomiskt stöd för hanteringen av fällda sälar. Däremot saknas ett generellt statligt system med ersättning för själva jaktinsatsen. Därmed finns det anledning att undersöka om ekonomiska incitament kan göra det mer attraktivt för fler jägare att delta i den lagliga jakten och bidra till att beslutade jaktkvoter utnyttjas där behovet är störst.

I november 2021 framförde Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO) krav på skottpengar på säl i ett öppet brev till generaldirektörerna för Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Organisationen föreslog då en ersättning på 3 000 kronor per skjuten säl. Frågan har därefter återkommit i riksdagsmotioner, men något generellt statligt system med skottpengar har inte införts.

Utvecklingen av sälförvaltningen

Naturvårdsverket ansvarar för beslut om licensjakt på gråsäl och knubbsäl samt skyddsjakt på samtliga tre sälarter som förekommer i Sverige. Under 2026 har myndigheten beslutat om licensjakt på upp till 1 350 gråsälar och skyddsjakt på knubbsäl och vikare. Besluten syftar bland annat till att förebygga skador på småskaligt yrkesfiske och känsliga fiskbestånd.

Att jaktbeslut och kvoter finns innebär dock inte automatiskt att jakten genomförs i den omfattning som behövs för att förebygga skador. Det finns därför skäl att undersöka vilka praktiska och ekonomiska hinder som begränsar jaktinsatserna och hur dessa kan undanröjas.

Ett statligt system med skottpengar eller annan riktad ersättning skulle kunna komplettera den befintliga förvaltningen. Ersättningen bör kunna utformas med hänsyn till var skadorna är störst, vilka sälarter som berörs och vilka förvaltningsmål som gäller. Systemet bör också innehålla tydliga krav på dokumentation, rapportering och kontroll så att ersättning endast betalas ut för lagligt fällda sälar och att offentliga medel används på ett ansvarsfullt sätt.

Handel med sälprodukter och bättre resursutnyttjande

EU regelverk begränsar handeln med sälprodukter kraftigt. Det påverkar de ekonomiska förutsättningarna för att ta till vara produkter från fällda sälar och kan minska incitamenten att bära och hantera djuren efter jakten.

Sverige har verkat för att EU handelsregler ska förändras så att de bättre kan förenas med en ekosystembaserad sälförvaltning. Frågan om handel med sälprodukter behöver därför drivas vidare parallellt med arbetet för en effektivare jakt. På sikt bör förutsättningarna för ett bättre resursutnyttjande undersökas, inom ramen för gällande djurskydds-, livsmedels- och handelsregler.

Regeringen bör utreda skottpengar på säl

Regeringen bör ge berörda myndigheter i uppdrag att utreda hur ett statligt system med skottpengar eller annan ekonomisk ersättning för lagligt fällda sälar kan utformas. Utredningen bör analysera kostnader, finansiering, kontroll och förväntad effekt på jaktens omfattning och på skadorna för fisket.

Målet bör vara att skapa bättre förutsättningar för att genomföra den beslutade jakten där behovet är störst, minska sälarnas skadeverkningar på fiskeredskap, fångster och känsliga fiskbestånd samt stärka förutsättningarna för ett livskraftigt kustnära fiske.

En effektiv sälförvaltning behöver bygga på flera samverkande åtgärder. Ekonomiska incitament bör därför prövas som ett möjligt komplement till licensjakt, skyddsjakt och andra förvaltningsåtgärder.

Runar Filper (SD)